

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzojavna in telefonična poročila. (Novejše vesti.)

Dunaj 4. (Zbornica poslancev.) Poslanec Kronawetter je utemeljil svoj predlog o zatožbi bivšega ministerskega predsednika Badenija, radi razmetavanja državnega denarja s tem, da je napravil pogodbo z dunajskim listom »Die Reichswehr« in je rekel, da je dolžnost državnega zbora v prvi vrsti, da nadzoruje porabo davkov. Jednake stvari, kakor sedaj z listom »Reichswehr«, da so se dogajale večkrat, samo da se ni napravila nikaka pogodba. Badenijeva vlada je bila prva, ki je sklenila tako pogodbo. Govornik je vprašal, odkod je vzel Badeni denar, s katerim je vzdrževal rečeni list in je zahteval, naj se zahteva od Badenija in njegovih sokrivcev, da povrnejo denar, katerega so odtegnili državi.

Ministerski predsednik grof Thun je na to razložil, kako se upravlja in porablja dispozicijski zaklad in je rekel, da se ni porabilo več državnega denarja, nego toliko, kolikor se ga je smelo porabiti iz dispozicijskega zaklada. Za njim sta govorila poslanca Stojalowski in Kozakiewicz. Razprava o predlogu Kronawetter-a proti Badeniju se je vršila mirno. Za Stojalowskim in Kozakiewiczem je govoril poslanec dr. Pfersche o vladnem časopisju. Potem je govoril poslanec Dobernig in končno še enkrat posl. Kronawetter. Na glasovanju se je predlog o zatožbi zavrgel s 173 proti 116 glasovom. Prihodnja seja se prične jutri ob 11. uri predpoludne.

Poslanec Türk, Schönerer, Iro in tovariši so predlagali, naj se postavi na zatožno klop justični minister radi tega, ker je bil prestavljen neki sodni pristav iz Jaslovice v Hotzenplatz in pa radi ukaza višim deželnim sodiščem. Poslanec Biankini je urgiral zdatno pospeševanje trgovinske mornarice in je izrekel željo, naj bi nujni predlog, katerega je stavil o svojem času, prišel v razpravo v prihodnji seji, oziroma naj bi se ga izročilo budgetnemu odseku. Predsednik je odkazal istega budgetnemu odseku.

Dunaj 4. V pododboru budgetnega odseka za posvetovanje o uravnavi plač državnih slug je obrazložil finančni minister dr. Kaizl sedanje razmere glede plač državnih slug. Po temeljiti razpravi se je preložilo nadaljevanje debate na jutri.

Dunaj 4. Pododsek za carinsko in trgovinsko zvezo je v današnji seji prešel k razpravi o prvi točki, ki statuiraa vzajemnost carinskega in trgovinskega območja. Lecher je predlagal, naj se napravi skupno gospodarsko območje za carino in trgovino, ki je v vzajemnem prometu carine prosto. Mauthner je predlagal, naj se člen prvi premeni, Kaiser, naj se odkloni vladina predloga in izvede gospodarska ločitev. Trgovinski minister se je izrekel proti predlogom in je naglašal, da se mora pospeševanje trgovine v Avstriji vsled različnih razmer vršiti drugače nego na Ogerskem. Na to se je sprejel prvi člen predloge. Člen drugi, tiče se obveznosti trgovinskih pogodb za Avstrijo in Ogersko, se je vzel v razpravo.

Budimpešta 4. (Zbornica poslancev.) Poslanec Sima je govoril do 2. ure popoldne, na to je bila zaključena seja.

Pariz 4. V današnji seji zbornice poslancev je prečital ministerski predsednik Dupuy izjavo vlade, v kateri se naglašja, da zahtevajo državni opravi

pred vsem miru in da vlada zaupa v vojaštvo. Tudi delovanje justice zahteva miru in spoštovanja. Vlada ne zahteva novih zakonov, ker ji obstoječi zadostujejo. Glede afere Dreyfus je rekel ministerski predsednik, da osvetli pravosodje tudi to stvar in isti dan, ko se zgodi to, se ukloni no pravici. Zbornica je govor vlade vsprejela pohvalno.

Essen a. d. Ruhr 4. Danes opoludne se je pripetila v rovu Holland eksplozija. Dva delaveca sta ubita in 9 težko poškodovanih.

Čikago 4. Angleška vlada je naročila tukaj 125.000 galon špirita v svrhu naprave brezdimnega strelnega prahu. V 10 dneh si naroči angleška vlada še nadaljnjih 450.000 galonov špirita.

Kaneja 4. Prevzetje najvažnejših državnih pozicij se je izvršilo brez kake zapreke. Turška zastava vihra samo z hiše, v kateri stanuje poveljnik, in sicer zajedno z zastavami štirih velesil. Turki se povračajo v notranji del otoka na svoja posestva. Razoroženje kristijanov se dokonča v petih dneh.

Baron Malfatti o položaju.

I.

V zadnjem izdanju smo priobčili v stisnjem izvadku vsebino razgovora, ki ga je imel neki italijanski novinar s predsednikom italijanskemu klubu v parlamentu na Dunaju, gospodom baronom Malfattijem.

Gospod baron je načrtal svoje nazore o vsem kompleksu vprašanj, ki sestavljajo sedaj »položeno« v Avstriji. Odgovarjal je na vprašanja novinarjeva: o jezikovnih naredbah; o eventualnem bodočem jezikovnem zakonu; o razpravah za obnovenje nagodbe; o možnostih, ako se nagodba ne bode mogla obnoviti parlamentarnim putem; o možnosti ločenja obeh polovic monarhije, o bodočnosti Avstrije in o — taktiki italijanskega kluba v sedanjih bojih.

Vidite, da je res, da imamo tu cel kompleks onih vprašanj, ki so povodom za silne boje v parlamentu in izven parlamenta ter vir težki krizi, v kateri se zviija sedaj država Avstro-Ogerska.

Baron Malfatti je uverjen, da bijejo Nemei boj brez upa zmage se svojo zahtevo po brez-pogojni odpravi jezikovnih naredeb za Češko in Moravsko. Predsednik italijanskemu klubu navaja tudi razlog, iz katerega erpi to prepričanje svoje: voljo krone.

Baron Malfatti pričakuje pa, da vlada predloži parlamentu — čim bode rešeno vprašanje nagodbe — jezikovni zakon, ki naj nadomesti te toliko napadane, a po našem menjenju toli skromne jezikovne naredbe. Navidezno bode s tem ustrezno zahtevi Nemcev, v resnici pa bode po menjenju barona Malfattija tudi eventualni jezikovni zakon pomenjal novo zmago Slovanstva.

Gosp. baron ima prav. Stvar je vendar jasna kakor beli dan. Beati possidentes so bili dosedaj v Avstriji Nemei, ako abstrahujemo od teh primorskih pokrajin, kjer so bili in so še Italijani gospodovalna narodnost. Toda upoštevati treba dejstvo, da je to nemško nadvladje umetno, ker nimalo ne odgovarja resničnim naravnim odnošajem. Nemei sestavljajo le odločno manjšino prebivalstva. Ako so torej vendar gospodovali, goditi se je

moglo to le na račun večine prebivalstva, ki je slovanska! Tako razmerje je vse prej naravno in ne more biti v podlago uspešnemu razvijanju države. Kar je nenaravno, to mora pasti, ako hočemo, da bode ta država zadostala svoji veliki nalogi kakor »evropska potreba«. Spoznanje, da je nemško nadvladje anakronizem v tej državi, prodira menda bolj in bolj v odločilne kroge, kakor je sklepati tudi po izreku barona Malfattija, da jezikovne naredbe pomenjajo voljo krone ter da se Nemei zastonj nadejajo brezpogojne odprave istih.

Čim pa smo uverjeni, da se moramo obrniti na pot naravnega razvoja, nas mora v prvi vrsti zanimati vprašanje: kam, v kateri smeri naj se okrene nova struja?! Lahke odgovor: ako hočemo stopiti na pot narave, mora pasti, kar je nenaravno. Nenaravno pa je — kakor že povdarjeno — nemško nadvladje v državi, ki je po večini slovanska. Nemei so gospodovali do sedaj na naš račun, oni so kratili nam naša prava, da so sami mogli uživati privilegije: ali je potem mogoče drugače — čim se razmere hočejo postaviti na pravo podlago, kakor so jo ustvarili državni temeljni zakoni — nego da bode vsaka bodoča sprememba pomenjala pridobitev za Slovane in zgubo za Nemce?! Ni mogoče drugače. Seveda treba prav umeti ta nepobitni izrek naš. Nemei so zavarovani pred tem, da bi se jim kedaj mogla dogoditi kaka krivica. Ako po človeških računih mora vsaka prihodnja sprememba pomenjati pridobitev za Slovane in zgubo za Nemce, je treba to umeti tako, da so Slovani nekaj pridobili na tem, kar jim gre po božjem in človeškem zakonu: na svojih pravicah, a Nemei so zgubili na nečem, kar jim nikdar ni šlo po nikakem pravem naslovu: na privilegijih, na meri posesti, ki so jo uživali po krivici. Stvar se da pojasniti prav jednostavno primeroma. Pred seboj imamo jednega, ki je bogat na vsem, ker je jemal drugim; in drugega, ki je revež v vsem, ker so mu vedno jemali drugi. Ako je potem — vsled katerih si bodi dogodkov — prišlo do sprememb v posesti, kdo je mogel pridobiti in kdo je moral odstopiti?! Tu pač odgovor ni težak. Tako razmerje je bilo dosedaj med Nemei in Slovani v Avstriji. Baron Malfatti se je torej pokazal le treznega in mislečega politika, ako opozarja svet, da vsaka sprememba v jezikovnih in narodnih odnošajih v Avstriji mora pomenjati novo pridobitev za Slovanstvo, oziroma korak do odprave stare krivice.

Kar je govoril baron Malfatti o nemožnosti, da bi se nagodba obnovila parlamentarnim putem, so te stvari, o katerih se govori sleherni dan in je bilo to menenje malone splošno že do sedaj, a je še bolj opravičeno sedaj, ko se nemške stranke pripravljajo na povrnitev k obstrukciji.

O tem nočemo govoriti dalje. Tem zanimivejši se nam vidijo nazori barona Malfattija o bodočem razvoju razmerja med obema polovicama monarhije in o bodočnosti v tej avstrijski polovini monarhije.

Tu se nam zdi, da je gospod baron v veliki zmoti. On prorokuje popolno zmago Slovanov v tej polovini in popolno zmago madjarskega šovinizma v oni polovini.

Menenje gospoda barona o neizogibnih spremembah v tej polovini na korist Slovanom je pač

pravo in smo mu že pritrdili. Ne moremo pa pritrditi dalekosežnim zaključkom, ki jih izvaja on iz mrzličave krize, ob kateri se obnovlja sedaj nagodba med obema polovinama monarhije. On je gotov, da na Ogerskem zmaga ona struja, ki je za nemudno ločenje od Avstrije, torej da zmaga šovinizem Košutovega kroja. Njegovi zaključki se nam vidijo nelogični. Odločilni moment je tu razlika v kvalifikaciji obeh gospodovalnih narodnosti to- in onostran. Ne pozabimo, da imamo na tej strani posla z visokokulturnim narodom, naslanjajočim se na mnogo milijonov soplemenikov, a na drugi strani s plemenom, ki ima le neko kulturno navlako — in še to izposojeno na vseh straneh —, s plemenom, nezmožnim za asimilacijo, katere nezmožnosti ne morejo odpraviti vsa nasilna in brutalna sredstva, katerih se poslužuje. Mi vsaj ne moremo prav umeti, kako naj bi Slovanstvo triumfovalo nad visoko kulturnim plemenom, a naj bi zajedno kapitulovalo pred malim in hkratu nekulturnim narodom?! In ne pozabimo, da na Ogerskem večina prebivalstva ni madjarska, ampak slovanska! Res je, da so te slovanske sile sedaj priklenjene. Ali mi smo uverjeni, da, čim v tej polovini Slovanstvo pride do svojega prava, ne ostane to brez upliva na narodnosti v državi ogerski. Ako pa sa že sedaj, ko je dobivalo madjarsko nadvladje največo oporo iz te naše polovine — bili vsi vspehi madjarski za asimilacijo drugih narodnosti uprav malenkostni — kako bode še le potem, ko bode v tej polovini porušeno židovsko-nemško-liberalno gospodstvo in ko izostane torej označena velika moralna zaslonba za madjarstvo? In ne le to: ko bodo avstrijski izgledi najbrže vspodbujevalno vplivali na nemadjarske narodnosti na Ogerskem!

Seveda meni gospod Malfatti, da pride v nedaljni bodočnosti do popolnega ločenja med obema polovinama monarhije, vsled česar bi bila ogerska stran poponoma odtegnena uplivu od naše strani. Temu bi bilo prigovoriti vprvo, da na Ogerskem je večina slovanska ter da velike ideje — in narodnostna ideja je taka velika ideja — ne poznajo mej! V drugo pa bi rekli, da se bode Madjarom res tako mudilo z ločenjem kakor se delajo. Saj povdarja gospod baron sam, da celo neodvisna Košutova stranka ne prezira gospodarskih koristi, ki izhajajo ogerski polovini iz ukupnostiz našo polovino. Sedaj plačujemo mi ogromni del ukupnih stroškov, po ločenju bi morali Madjari plačevati svojo pošteno polovico. A to bi dovedlo Madjarsko v par letih do — gospodarskega poloma. To vedo Madjari prav dobro. A kake posledice bi bile še le v narodnem pogledu! V notranjem v manjšini, od zunaj obkoljeno od vseh strani od nemadjarskih, po ogromnem delu slovanskih plemen, zrušilo bi se madjarsko plemo v svoj nič in hiralo bi do — preminotja. Tudi to vedo Madjari. Zato smo uverjeni, da tudi oni ne jedo juhe tako vroče, kakor jo kuhajo. Vse njihove grožnje so le presija, ki ni ostala nikdar brez sadu. Zato pritiskajo tudi in še posebno sedaj, ker jim gre na roko huda kriza, v kateri ječi ta polovica. Za naše mnenje govori tudi dejstvo, da so se med Madjari samimi jeli javno oglašati resni možje, ki prilivajo vode v vino madjarskega šovinizma. Tako je storil te dni eden najnadarnejših politikov madjarskih, posl. Asboth. O tem prihodnjich.

DOPISI.

Iz Prage, 30. septembra (Izv. dopis.)
Slavno uredništvo!

Bilo je pred dvema letoma v Zagrebu v gledališču. Ljudij je bilo mnogo. Predstavljal se je baš pikantna francoska igra. Krasna igralka je imela glavno ulogo. V svojem monologu se je razpalila in jela govoriti krasno, lepo, burno... »Kipelo mi je v srečo in pružila sem prozor kroz glavu...« Gorostasen smeh po vsem Talijinem hramu!

Ta-le dogodba mi je stopila pred oči, ko sem pred par dnevi čital v Vaši cenjeni mi »Edinosti« dopisišč o Čehih in njihovem poznavanju Slovencev. Je-li to tako grozno, ako je rekel neki Čeh, da je Kranjsko v Ljubljani?! Jaz mislim, da ni, ker naprosto tako neumnih Čehov ni, ka-

teri ne bi vedeli, da je Ljubljana v Kranjski. Ako je dotičnik, ki je to slišal, pameten človek, bi se malo ozrl na sebe samega in bi molčal. Koliko se Čehi brinejo za nas, za Slovanstvo, se more osvedočiti vsakdo, ki ima kaj mozga v glavi! »Slovansky Přehled« počenja izhajati baš sedaj; prinaša znamenite sestavke o vseh slovanskih rodovih. O Slovencih ima dva članka in to o koroških in o benečanskih. Oba sta pisana tako fino, tako poučevalno, da bi ju trebalo prevesti na slovenščino! In kateri narod ima slovstveno zgodovino našo tako dobro orisano kakor baš češki!?

Mi Slovenci smo v obče čudni ljudje. Sedaj puščamo na ptujcu v nemar največe napake (na Nemeih in Italijanih), sedaj dvigamo krik zaradi malenkosti; sedaj pa smo zopet največi separatisti, egoisti (o nagodbi!), sedaj največi pristaši slovanske »vzajemnosti«. Ali ne bi bilo najbolje, da se malo corrigujemo?!

Vaš dopis je v Pragi vzbudil nevoljo v vseh onih, ki so ga čitali. Osobito smo se srdili mi, ki nismo pristaši »slovanske vzajemnosti« v »slovenskem« smislu! Podtikanje ignorancije Čehom se nam zdi uprav drzno. Vemo, da so Čehi 100krat marljivejši nego mi, vemo, da so bili Čehi pred leti v istem položaju kakor smo mi sedaj, vemo, na kaki stopinji so Čehi sedaj, na kaki — mi, ki vse baje znano, vse vemo! Pa o tem o priliki obširneje.

Čemu vse to? Neka osoba je raztrosila po Pragi, da sem avtor onega dopisa jaz. Seveda temu ne verjame noben pameten človek! Ali na svetu ni, na žalost, samo pametnih ljudi!... Osobito je Slovencev v Pragi malo pametnih, vsaj dotičnik ni, ki je »dusevni oče« onega dopisišča in dotičnik, ki je meni podvrget avtorstvo.

Pričakujem, da natisnite to le mojo izjavo v jedni prvih številkk cenjene mi »Edinosti«. Odgovarjam za vse!

Praga 30./X./98.

Ant. Kristan Gorjančev.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 5. novembra.

K položaju. To je klasično: v najlepšem, ko se najdivneje razvija prepir med slovenskimi listi, katere barve našim poslancem da se imamo zahvaliti, ako smo kaj pridobili o sedanji krizi, prihaja glasilo slovenskih in hrvatskih poslancev »Der Süden«, z člankom, v katerem izjavlja:

naši poslanci so pač sklenili, glasovati za prehod v podrobno razpravo o nagodbenih predlogih in za volitev pododsekov. To pa le iz ozirov na koristi naroda in ne na ljubo vladi, **ker od te še vedno nimamo nikake izdatne kompenzacije.** Vse nadaljnje vedenje naših poslancev ob vprašanju nagodbe bode zavisno od vedenja vlade nasproti našim narodnim in gospodarskim potrebam. Grof Thun ima sedaj v svojih rokah: ali nas pridobi za svoje prijatelje, ali nas stori svojimi sovražniki. Nadejati se je, da sprevidi, da je v njegovem lastnem interesu, ako nas pridobi za-se po izpolnjenju naših zahtev.

Tako izvaja »Süden« v svoji zadnji številki in to utrja še bolj naš skepticism, ki se pa oprjemlje že širših krogov, kakor posnemamo iz raznih prihajajočih nam sporočil. Kajti to, kar piše »Süden«, se glasi v pošten, domači slovenščini: grof Thun še obljubil ni ničesar do sedaj! Niti naši poslanci ne vedo še, kake namene goji grof Thun!

Slovensko novinstvo ima sedaj dovolj povoda za razmišljanje o umestnosti prepira, kdo da je o tej krizi več ali sploh kaj pridobil za narodno stvar!

Iz državnega zbora. Glavna točka večerajšnje seje zbornice poslancev je bil predlog posl. Kronawettra, da se grof Badeni postavi pod obtožbo radi pogodbe, ki jo je bil sklenil z listom »Reichswehr«. Opozicijonalni govorniki so ostro napadali institucijo tajnih fondov za podpiranje vladnega novinstva ter so slične pogodbe označali kakor nedopustno razsipanje državnega denarja. Nam seveda ne prihaja na misel, ni da bi branili dispozijski fond, ni grofa Badenija, ni njega pogodbo z listom »Reichswehr«, ali zamolčati ne moremo, da se nam stoji, ko vidimo, da se ravni ti nemški politiki zavijajo v haljo nedolžnosti, oni, ki so prvi uveljavili trinkgeldertheorie, in ki so na stroške

države negovali najgrši protekcijonizem in nepotizem.

Predlog posl. Kronawettra se je odklonil 173 proti 116 glasom. Od Italijanov je bil navzoč na glasovanju jeden sam. Vedno jednaki, kadar treba pokazati barve.

Francozka komora. Včeraj se je predstavilo komori v Parizu novo francosko ministerstvo. Ministerski predsednik Dupuy je prečital izjavo, v kateri povdarja vlada supremacijo civilne oblasti nad vojsko, a zatrja zajedno, da je zaupanje v francosko vojsko popolno. Vlada ne bode dopuščala napadov na vojsko. Vlada hoče varovati vršenje pravosodstva brez ozira na lastno osebno menenje. (To eika na afero Dreyfus). Le tako se pomirijo duhovi. Izjava se spominja svetovne razstave 1900. ter pravi, da Francija ne sme zane-mariti ničesar, kar more utrditi ljubezen do domovine. Vnanja politika mora služiti vedno interesom dežele. Sedanja vlada je vlada združevanja republikanov.

Zbornica je odobrila izjavo 429 glasovi proti 64.

Domače vesti.

Danes je izšla kakor priloga tej številki povest »Čuvaj se senjske roke«, ponatisnjena iz podlistka »Edinosti«. Cena 35 nvč., s pošto 40. Prodaja se po tobakarnah in v naši administraciji, kateri poslednji je pošiljati tudi naročila in denar.

Baron Ivica. Tako se imenuje zanimiva povest hrvatskega pisatelja Šenoe, katero pričnemo prihodnji teden priobčevati v našem podlistku.

Prvi slovenski parobrod za prekomorske vožnje je bil spušen danes v morje v tukajšnjem Lloydovem arzenalu. Lastniki tega parobroda so gosp. Kornelij Gorup iz Trsta in drugi. Krščen je na ime »Triglav«. Kumovala je preblagorodna gospa Albertina Gorup, kateri je izročil bodoči kapetan broda krasen šopek evetlie. Ko je bila v znamenje krsta razbita steklenica šampanjca ob plečetu ladije, spregovorila je gospa kumica ta-le pozdrav:

Spusti se v morje, »Triglav«, ki naj ti bode vedno ugodno! Pojdi, veličastvena ladija ter nosi povsod blagostanje in čast! Kakor vrhovi gore, katere nosiš, ohrani visoko in slavno tvojo zastavo! Nebó spremljaj te na valovih in njegov blagoslov donasaj ti sreče!

Parobrod, ki je zgrajen po najmodernejšem sistemu za tovarne parobrode, drži 1300 tonelat.

Prvemu slovenskemu prekomorskemu parobrodu in njega podjetnim lastnikom voščimo tudi mi vso srečo ter želimo, da ponositi »Triglav« častno zanese po svetu ime našega sicer malega, a naprednega naroda slovenskega!

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so začasnemu odboru sledeči darovi:

Gosp. Fran Kalister	2000 gld.
Tržaška posojilnica	200 „
Miha Truden	100 „
Ivan Mankoč	100 „
Josip Mahne	100 „

Skupaj 2500 gld.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molino piccolo šte 3).

Pozivljamo vse naše rodoljubno občinstvo tržaško in primorsko, da izdatnimi darovi podpre »Dijaško podporno društvo«, ki se ustanovi v Trstu o petdesetletnici vladanja našega cesarja, kateremu društvu je namen podpirati vse primorske slovenske in hrvatske dijake, ki bodo študirali na tržaškem gimnaziju. Naš boj za ravnopravnost našega jezika v cesarskih uradih otežuje najbolj okolnost, da nimamo zadosti slovenskih uradnikov. Koliko nadarjenih mladeničev primorskih mora se odreči študijam, ker jim nedostaje gmotne podpore! Temu nedostatku skušalo bode odpomoči novo društvo in dolžnost je vsakega zavednega Slovence, da se po svoji moči spomni tega društva, ki postane jedno najvažnejših v nas. V vedi je moč! Bodočnost naše učeče se mladine je bodočnost milega našega naroda!

Odbor.

Tako delajo!! V zadnji čas se uprav sumljivo množe poročila v laških listih, kako so tu ali tam po okolici napadli »mirne« meščane. Navadno so taki napadi ali popolnoma izmišljeni, ali pa vsaj

tendencijozno zasukani. Vendar pa taka poročila dosežajo tisti namerovani dvojni efekt: množi se sovražstvo med laškimi meščani do naše narodnosti in naše ljudstvo se spravlja ob dobro ime. To hujskanje in obrekovanje se vrši sistematično. Kaj briga to nesramno laško novinstvo, da tako počenjanje znači zločin na medsebojnem miru! Za take pomisleke ni mesta v sreih italijanskih novinarjev: oni nadaljujejo in celo množe to svoje frivolno početje, ne da bi se jim ganila vest! Da je »Piccolo« poseben mojster v izmišljanju slovenskih zločinov, to se umeje že ob sebi. Saj ve, da mu ne more nobeden do živega. No, te dni pa se je urezal vendar-le, da je doživel vsaj prav pošteno blamažo.

Te dni je bil poročal namreč, kako je bila neka družba napadena od Slovencev v Rojanu. Seveda je bila — kakor navadno — mestna družba popolnoma nedolžna. In da bode stvar še verjetnejša, navel je tudi par imen. Mi smo rekli takoj, da se je morala stvar vršiti nekoliko drugače, nego jo opisuje »Piccolo«, ali pa da je izmišljena popolnoma. Tako se je menda dozdevalo tudi policijskemu komisarijatu v ulici Seussa in je bilo to menda vzrokom, da je jel poizvedovati o tem dogodku. Prav hvaležni smo mu na tem, ker je tako pripomogel do pojasnila, kako dela to laško novinstvo. Pozvali so dva v »Piccolo« imenovana, »napadena« težaka in hkratu tudi jednega urednikov »Piccola«. Tako se je vršila konfrontacija, ki je imela ta uspeh, da »napadenima« težakoma se niti sanjalo ni o kakem napadu!! Tableau!

»Piccolo« se je sicer opravičeval pozneje, da je bil mistificiran. Ali ta poštenjak je svojo obrambo zasukal tako, kakor da je bil mistificiran le glede imen »napadenih«, ne pa glede dogodka samega. Trdil je namreč, da policija išče sedaj one, ki so bili res napadeni. Ali ni to perfidija? Nikdo ne ve ničesar o kakem napadu, in on sam je moral pripoznati, da ne ve ničesar, vendar vzdržuje svoje čitatelje v krivi veri, da je bil napad.

Tako delajo oni! Tako zbirajo »gradivo« za svoje tožbe, denunciacije in — interpelacije!

Zopet izdaten lov so imeli danes na vse zgodaj finančni organi, ki so stražili za pokopališčem sv. Ane, torej v isti okolici kakor zadnjič, ko so tihotapeci zbežali na dvorišče mestnega konjederea.

Danes ob 4. uri zjutraj so stražili na rečenem mestu: respicijent in poveljnik 8. oddelka finančne straže, Alfred Kaufman, ter viši stražniki Bekar, Gartner in Kirehner. Le tem se je posrečilo zopet, da so zalotili družbo tihotapev in — tihotapk. Ta družba je nosila kakih — sodé po mehurjih — 162 litrov špirita. Zaplenjeno blago se je izročilo slavnemu mestnemu magistratu.

Primorski odnošaji. Pod tem naslovom nam pišejo: »Naša Sloga« od 30. julija t. l. poroča, da je znani italijanski državnik Depretis dne 6. februarja 1853. prišel v Milan z 20.000 lir, da podkupi in najame ljudij, ki bi usmrtili naše častnike in vojake.

Ta Depretis je postal pozneje minister italijanskega kralja, katerega je tudi spremljal l. 1862. na Dunaj.

Naše ministerstvo je bilo opozorjeno, da je ta Depretis oni isti, kateri je hotel dati umoriti naše častnike in vojake, a ministerstvo ga je vendar pustilo pred cesarja in ga še po vrhu tega obsipalo vsemi možnimi častmi.

Admiral Tegetthof povdarja v svojem izveštvju o bitki na morju pri Visu med drugim tudi to, da se je italijanskemu brodogovju iz nekega mesta istrskega brzojavnim potom objavilo o gibanju naše mornarice. In vendar se takrat ni uvela nobena preiskava radi takega izdajškega čina, še manj pa, da bi bila doletela kriveca kaka kazen, dasi je imela takrat nagla sodba prvo besedo.

Avstrijsko planinsko društvo je dovolilo, da se je planinska koč, imenovana po nadvojvodu Ivanu, prekrstila v koč Hofmanovo. Hofman je bil nemški častnik; padel je pri Sedanu l. 1870. in njemu se je poleg tega na vrhu alpe, ki se imenuje po našem cesarju Francu Josipov vrh, postavila spominska plošča.

Ti dogodki pričajo, kako vladni organi gledajo skozi prste o vseh srboritostih nekaternikov, dočim drugim ni dihati ne dajo.

Neprijetno iznenadenje. Pišejo nam: Čujte, kaj se je pripetilo minole sobote, dne 29. oktobra,

na tukajšnji pošti. Neki priprosti človek je prinesel na pošto zavitek. Ker pa ta zavitek ni bil zavit dobro in po predpisih, vrnil je uradnik istega nazaj dotičniku z opombo, naj zavitek popravi. Neki slučajno navzoči gospod je opazil, da je dotični človek, ki je prinesel zavitek, nekoliko v zadregi, ker ni vedel, kako bi popravil; nepoznanec je opozoril torej uradnika, naj vendar pouči tega človeka, kako mu je urediti in popolniti zavitek, a uradnik mu je odgovoril, da to ni njegova dolžnost in ako ima kaj proti temu, naj se pritoži do bližnjega kontrolorja. In tako je tudi storil oni slučajno navzoči gospod. Pa tudi gospod kontrolor je odgovoril pritoževalcu istotako: da to ni uradnikova dolžnost. In ko je dotični gospod ponovil, da uradniki bi vendar morali iti strankam na roko — seveda, kolikor je mogoče —, odgovoril mu je g. kontrolor: Ako imate kaj proti temu, pritožite se do višega ravnatelja.

Dotični slučajno navzoči gospod pa ni hotel iti do višega ravnatelja, ampak vzel je iz svoje listnice vizitnice ter je pomolil isto poštnemu kontrolorju rekši: »Jaz nimam časa sedaj, da bi se mudil z višim ravnateljem; prosim pa, da bi šli vi k njemu s to mojo vizitnico in recite mu, da sem jaz ukazal, naj on pride (to je viši ravnatelj) poučit dotičnega priprostega človeka, kako naj napravi zavitek, katerega ima potem oddati na pošto!«

In čegavo ime je bilo na vizitnici? To so gledali debelo! Na vizitnici je stalo črno na belem ime Nj. ces. in kraljeve visokosti nadvojvode Salvatorja avstrijskega!!! Poslednji biva namreč te dni v bližnjih Miljah. To je bilo neprijetno iznenadenje za gg. uradnike!

To je pač slika iz življenja, ki je vredna, da jo zabeležimo. Kdo ne bi mislil o tem na razne dogodke iz življenja cesarja Jožefa?!

Heros.

Iz »Slovanskega pevskega društva« nam javljajo, da veliki koncert tega društva se letos ne bode mogel vršiti na nedeljo — kakor je bilo to običajno —, ker ni bilo možno dobiti sposobnega orkestra ni v Trstu, ni v bližnjih mestih, v Gorici in v Pulju. Koncert bode torej — ako ne bode nepredvidjenih zaprek — v soboto dne 3. prihodnjega decembra v gledališču »Armonia«. Program bode velezanimiv in bode sestavljen iz novih, jako lepih in težavnih skladb. Zato se pozivljajo vsi oni pevci in pevke, ki žele sodelovati na koncertu, naj točno in marljivo zahajajo na pevske vaje.

Veliki koncert »Kola«. Odbor pevskega društva »Kolo« nas prosi objaviti, da se bode že naznanjeni koncert vršil v gledališču »Politeama Rossetti«.

Pevci in tamburaši se pridno vadijo in pripravljajo za ta koncert, ki bode v nedeljo dne 18. decembra.

Pevske vaje so vsako nedeljo, ponedeljek in sredo v pevski dvorani, ulica Molin piccolo št. 1, ob petkih pa v dvorani tamburašev, ulica Romagna 20.

Tamburaške vaje so vsaki torek, četrtek in soboto v ravnokar naznačeni dvorani.

Nov tamburaški zbor. Dne 30. oktobra se je osnoval v Nabrežini nov tamburaški zbor »Narod«, sestoječi iz 21. členov. Pravila so se že poslala na okrajno poglavarstvo. — Bog daj dobrega vspeha!

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu bode imelo dne 12. novembra t. l. ob 8. uri zvečer v Lieblovi gostilni »Zur Stadt Neugraz« (Hammerlinggasse-Gans-Sachsgasse) svoj II. občni zbor. Na dnevnem redu bodo odborova poročila o dosedanjem delovanju in stanju društva, potem volitve in eventualnosti. Vse ude in prijatelje društva vabi na obilno udeležbo.

Loterijske številke, izžrebane dne 5. t. m.:
Trst 57 69 62 84 71

Različne vesti

Proces proti Lucheniju. Sedaj se je določil zapisnik prič proti morilecu naše cesarice. Prič (in med temi jih je nekoliko iz inozemstva) je okolo petdeset. Pred nekaj dnevi so izžrebali 40 izmed 700 porotnikov kantona Geneve. Veči del le-teh stanuje v mestu in so trgovskega stanu. Lucheni hoče med razpravo prečitati neki anarhistički ma-

nifest. Pri svojem zagovorniku se je pritožil, da se v zaporu postopa žnjim strožje, nego z drugimi kaznenci. Državni pravdnik je odgovoril, da se proti Lucheniju zakon izpolnjuje natančno.

Za dan 10. novembra, ko se hode vršila razprava, je določenih časnikarjem 60 sedežev. Za občinstvo je prirejenih samo 90 sedežev, kajti dvorana je zelo majhna.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 5. (Zbornica poslancev.) Med govorom poslanca Hofmanna za obtožbo sedanje vlade radi upotrebljevanja § 14. je prišlo do precej burnih prizorov med govornikom in desnico. Na desnici so vsikljali: Mi se ne bomo puščali izziva! Sosebno strastno je Schönerer napadal pravosodnega ministra Rubra.

Poslednjemu je zaklical govoriti: »Sramujte se v dno svoje duše! Vi se drznete poučevati sodne uradnike, kako se jim je vesti! Vi niste vredni, da bi ostali ni jedno samo uro na svojem mestu!« Ti napadi so vzbudili splošno indignacijo na desnici. Takoj za Schönererjem se je oglasil grof Thun, ki je jako energično odgovarjal Schönererju, o katerem je rekel, da napada državo, dinastijo in vojsko. Na take napade je najbolj odgovoril: molk. Vzlje Wolfom in Schönererjem bodedo znali držati visoko avstrijsko idejo. Vlada pozna svoje dolžnosti, a tudi svoje pravice. § 14. je jeden temeljnih zakonov države in na podlagi oblasti, ki jo daje ta zakon, so se izdale naredbe za Galicijo.

Dunaj 5. (Zbornica poslancev.) Na dnevnem redu so predlogi poslancev Kaiserja in tovarišev ter Schönererja in tovarišev za zatožbo proti grofu Thunu radi naredeb, katere je izdal na podlagi § 14. Prva sta govorila poslanca Hoffmann-Wellenhof in Schönerer. Seja traja dalje.

Pariz 5. Izjava novega ministerstva se je sploh sprejela ugodno. Vsi listi odobrujejo politiko pomirjenja ter zatrdilo, da bode justici svobodna pot. Socijalistiški listi pišejo rezervirano.

London 5. Ministerski predsednik Salisbury je izjavil v svojem govoru na nekem banketu, da je francoska vlada prišla do zaključka, da Fašoda nima nikake vrednosti za republiko. Govornik je rekel, da ne more zatrditi, da bi bili odpravljeni že vsi vzroki spora, ali odpravljeno je najostreje in najnevarneje vprašanje.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 5. novembra. (Izv. brzjav.) Pšenica za december 73 $\frac{7}{8}$, za maj 71 $\frac{5}{8}$. Koruza za december 37 $\frac{7}{8}$, za maj 38 $\frac{7}{8}$. Mast 532.

Pri moji tvrdki

Schivitz & Comp. v Trstu

se dobivajo

stroji vsake vrste in potrebščine k istim. Sesalke in brizgalke vsake vrste. Cevi iz kovin, kavčuka in platna. Medeni in broneni ventili, pipe itd. Orodje za obrtništvo in kmetijstvo. Vse iz prvih tu- in inozemskih tovarn. Nove posode »Emeri« in škropilnice proti peronospori svojega izdelka in druge.

Garantiram dobroto vsega blaga.

Cene nizke.

Velika zaloga v ulici Zonta številka 5.

Mat. Živic, inženir.

Izdelujem tudi načrte za napravo novih tovarn, mlinov, vodovodov, cest itd. — Moja tvrdka prevzame tudi izvrševanje istih del.

Kašelj, hripavost in prsni katar

ublažuje in zdravi

pravi planinski kašelj olajšajoči sok z »Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj« M. Leusteka v Ljubljani.

Cena 1 steklenice 50 novč. Razpošilja se z obratno pošto najmanj 2 steklenici. II

Gostilna na prodaj.

Radi posebnih razmer se proda dobro obiskovana gostilna v hiši št. 12 v ulici Amalia. Natančneje je poizvedeti v gostilni sami.

PRISTEN

Cena 25 kr. (50 obolov)
vsebuje 500 gramov.

Kathreiner
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monako

V svojo lastno korist naj zahtevajo in
jantjejo kupovalci te take izvršne zavoj.

AITE & ZADNIK
V TRSTU,
via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA
TKANIN IN MODE.

Velika zaloga
moških in ženskih stof za vse letne sezone.

Velik izbor
plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in
kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina
v najnovejšem risanju.

Sprejemajo se naročila moških oblek in
perila po meri.

CENE NIZKE.
Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

Svoji k svojim!

Slovenke! V ulici Stadion 20 je pekarija-prodajalnica, katera
ima na prodaj vsako uro od 5. zjutraj do 10. zvečer sveži
kruh po navadni ceni. Razprodajalcem, krčmarjem, gostilni-
čarjem in odjemalcem na debelo postreže se točno z odbitkom.
Blago se donaja tudi na dom! Drži vsakovrstne moke za
domače in fino pecivo, paštete, pristno domače maslo,
kranjske klobase, ciper, marsala, malaga in tamarindovec na
drobno in debelo. Sprejema v peko, kar kdo želi! Priporoča
se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, u-
dani

Jakob Perhace, lastnik.

Velik zaslužek!
za posestnike menjalnic, kupce, agente itd.
originalne srečke

(ne pisma na obroke), katere se oddajo lahko
v velikem številu. Ponudbe pod »Loggeschäft
7214« na Haasenstein & Vogler, Dunaj.

Služba kapelnika
v Nabrežini.

Dober kapelnik več slovenskemu
jeziku, dobi službo takoj. Plača dobra.

Obrniti se je do odbora
godbenega društva v Nabrežini.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

Iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano izvrstno, bolečine blažilec mazilo
dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh le-
karnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo
vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko
„sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame
prevodnostno samo steklenice s to varstveno
znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

PRSNI PRAH (prah za izvoščake)
(ne kašlja).

najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, zaslišanju, na-
hodu in drugim kataricnim afekcijam.

Škatljica z navodilom po 30 nvč. Dobiva se jedino v
lekarni PRAXMARER, „Pri dveh zamorcih“
občinska palača, Trst.

Zunanje naročbe izvršujejo se obratno pošto.

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu
Kdor želi omisliti si v resnici
kolo najboljše vrste
od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —
L. Colobig v Trstu,
Via del Torrente števil 10.

Jedini in glavni zastopnik za:
Trst, Primorsko in Dalmacijo.

Odlikovan
fotografski
„atelier“!

Acquedotto h. št. 25.

Usojam si, naznaniti sl. občinstvu, da
sem na Acquedottu št. 25 odprl svojo
filijalko. Atelier je urejen moderno in pre-
skrbljen aparati najnovejšega sistema. Foto-
grafije v vsaki obliki do naravne velikosti
na papirje vsaki obliki do naravne velikosti
platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovr-
šeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Po-
sebnost se priporočam v izdelovanje skupin
rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki,
tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, a-
kvarelov; fotografij v naravnih barvah. —
Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno
obiskati moj atelier in si ogledati tam izlo-
žene slike! Atelier je na Acquedottu št. 25

Anton Jerkič,
odlikovan fotografski atelier.

V Gorici: V Trstu:
na Travniku 11. na Acquedottu 25.

Tržaška posojilnica in hranilnica,
registrovana zadruga z omejenim poročtvom,
ulica S. Francesco št. 2, I. nad.
(Slovenska Čitalnica).

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi
ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni
davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadržnikom in sicer na
vknjižbo po 5 1/2 %, na menjico po 6 %, na za-
stave po 5 1/2 %.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4
popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12
dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 10—12 dopoldne
in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštuo hranilnični račun 816.004.

Jakob Klemenc,
zaloga manufakturnega blaga
v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo proda-
jalnico, preskrbljeno z vsemi manufakturnimi
predmeti, zvezano s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka kompl.
gld. 23.—
Havelok nepremočljiv
od 10 do 16 gld.

Velik izbor
suknena in bombažn.
blaga za moške obleke,
sruje iz žide, volne,
lawn - tennis, platna
itd., zapustile, ovrta-
nikov, perila za moške,
ovratne v vseh barvah
in formah, nogovice,
rut, jopie vseh vrst
posebno za turiste in
kolesarje, modnih
predmetov, rokovic iz
nitij in kože, dežnikov
in solnčnikov.

Povodom svečanosti jubileja Njegovega Veličanstva
velik izbor narodnih in avstr. zastav, transparentov
z avstrijskim orlom
po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se uzorec vseh vrst z dotičnimi ce-
nami, poštne prosto.

„THE GRESHAM“
angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. 28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) 343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 police za glavnicu od 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo
vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Carl Greinitz Neffen,
Na Corsu števil 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo
predmetov za stavbarstvo,
traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje
in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa,
vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč,
peči in štedilna ognjišča,
kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne,
nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.